

Fig. 02. ND 1. Torphagen ett öppnare parti mitt i området

Mål

Beståndet av grova ekar bevaras i hela området. På nordsidan bevaras skogen som är en utlöpare av det stora skogsområdet som sträcker sig utmed Värtan ner till Husarviken. Skogen skall bevaras som en flerskiktad barrblandskog med stort graninslag.

Bergius vägs storlek anpassas till det lokala trafikflödet Vägomlandet med parkeringar vid Bergius väg bildar ett parkstråk ner mot Lappkärrret.

Åtgärd på sikt

Luftledningarna grävs ner genom hela området:

ND 1. Torphagen

I detta område fanns en relativt omfattande bebyggelse. Åminne, Anneberg, Montebello och Torphagen är namn på byggnader som en gång legat här. Åminne intill vägen längst i norr var både kafé och bageri ännu 1936. Så sent som i slutet av 1970-talet revs de sista byggnaderna i området. Denna nordligaste del av Djurgården består nu i dag i det centrala partiet av halvöppna partier runt husgrunder och ett torn intill Roslagsvägen. Spåren av bebyggelse finns endast kvar som några husgrunder men syrenhäckar, snöbärsbestånd, spirea och liguster antyder gamla tomter. Buskarna håller sig inte bara kvar utan breder ut sig från de gamla tomterna. Skogen består huvudsakligen av ädla lövträd med imponerande gamla ekar. Ask, alm, lönn, björk, hästkastanj, blodlönn och hägg ingår i det rika trädskiktet. Flera högstubbar finns i höjdlägen och mot Ekshagen förekommer också enstaka äldre tallar. Fältskiktet är dåligt utvecklat men är oftast örtrikt med nejlikrot som en karaktärsväxt. I sluttningarna växer främst svalört, i mindre grad vitsippa och nunneörter. Kloner av parkgröe (*Poa chaixii*) och kärs förekommer här och var. Här finns också många ovanligare kärleväxter som naturaliserats från tidigare trädgårdsanläggningar. En del kan också ha spritt sig från odlingar i Bergianska Trädgården. Särskilt hänsynskrävande sådana arter är blårapunkel (*Phyteuma spicatum* ssp.

spicatum), strutbräken (*Matteuccia sthrutiopteris*), trollsmultron (*Drymocallis rupestris*) och styv fingerört *Potentilla recta*). Vegetation och flora är väl dokumenterad av Per Sigurd Lindberg 1983 och Louice Yllö 2005. Sångfågelfaunan är den för miljön förväntade, men här finns också näktergal. Kattuggla är en karaktärsfågel för området. Området förvaltas av Fastighetsverket. Området stängslades in 2004 för bete med Highland cattle.

Bedömning

Området hyser ett stort bestånd av äldre lövträd där ekarna är särskilt värdefulla för faunan. Döda ekar i olika nedbrytningsstadier förekommer vilka utgör ett viktigt substrat för insekter.

Området är trots läget ganska tillgängligt och strandområdet med cykelbar stig är ett mycket attraktivt rekreativsområde intill Värtan med utsikt mot Stocksundstorp, Bockholmen och Stocksund. Det är lite av skräpig men tilltalande oas, endast störd av bullret från vägen.

Mål

Området sluter sig till ädellövdominerad lund alternativt hålls öppet genom slyröjning och ev. betesdjur.

Åtgärder

Partier med särskilt känslig lundflora får fortsätta att sluta sig till lövskog och bör gallras återkommande för att ett väl slutet skogsbestånd ska bildas och så småningom också ett bättre fält- och mosskikt. Husgrunderna med dess kulturväxter bevaras i befintligt skick. De omkullfallna träd som här finns får ligga kvar och gynna vedinsekter, mossor och lavar. De öppnare och halvöppna igenväxande partierna kan hållas öppna med betesdjur.

En gång- och cykelbro över Ålkistan behöver tillskapas för fotgängare och cyklister, så att de inte som nu tvingas upp i jämnhöjd med motortrafiken. Går det möjligen att lägga den under Roslagsvägsbron?

Litteratur: Louice Yllö. 2005. Torphagen i nationalstadsparken – ett tätortsnära natur- och kulturområdes historia, nuvarande förhållanden och framtid. Examensarbete på institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi, Stockholms Universitet.

ND 2. Ekhagen

Området stadsplanerades 1935 och består av funkishus av kulturhistoriskt intresse att bevara. I området har man bevarat många mycket gamla ekar och även tallar mot norr. Särskilt nedanför bebyggelsen finns ett sydbryn med ekskog väl bevarat. I slutningen mot väster står enstaka grova ekar. Många av ekarna har idag dålig kondition – ålderdomssvagheter – och några har dött helt. Kraftig föryngring av lönn, alm och sälg kommer nedanför en terrass av grova block. Lundgröe, liljekonvalj, skogsnäva och parkgröe (*Poa chaixii*) dominerar i fältskiktet. Områdets nordvända delar består av barrskogar. Se vidare skötselområde ND 3. Som kuriosa kan nämnas en 3,5 m hög murgröna växande på nordsidan av en tallstam vid vändplanen i nordost.

Fig. 03. ND 2. Ekhamen N-sidan

Bedömning

Främst ekbeståndet men även tallarna ger karaktär åt hela området. Ekbeståndet är mycket betydelsefullt för främst vedlevande insekter. Särskilt ihåliga ekar med s.k. mulm eller död ved är ett viktigt substrat för dessa insekter

Mål

Karaktären bebyggelse i ekhamen förstärks.

Åtgärder

I dag har skogen slutit sig för långt i de sydvända backarna. Ekarna bör friröjas så att de får solexponerade stammar. Döda grenar eller stammar bör stå kvar såvida de inte utgör en fara för förbipasserande. Även redan omkullfallna stammar och grenar bör lämnas kvar.

ND 3. Skogspartiet på Stora Lappkärret

Bakom det stora bostadsområdet för studenter finns stora Lappkärrsberget kvar som ett oexploaterat bergsparti, med hällmarkstallskog på krönet. Mot Lilla Värtan stupar berget brant ner för att bilda en smal skogsremsa mellan foten av berget och havet. Den nordvända slutningen domineras av barrskog med stort inslag av mycket höga granar och grova tallar. Nedanför stupen finns också stort inslag av lövträd med främst björk, asp, ek och även lönn och hägg. Fältskiktet är till följd av den nordvända, skuggrika och dessutom ganska näringsfattiga miljön ganska sparsamt utbildat. I vårfloran märks enstaka vitsippor, liljekonvalj, harsyra, lite rikligare av ekorrhör samt skogssallat. En moränrygg med blockigt krön går från Sjöstugan i sydost mot nordväst. På ryggen finns i söder en del mycket grova ekar och i övrigt blandskog med grov tall samt ek och björk

I svackan mellan bergsslutningen och moränryggen går ett fuktigare stråk med bl.a. al, hägg, alm och bitvis ett örtrikt och mossrikt fält och bottenskikt. Bl.a. förekommer de skugg- och fuktkrävande arterna mörk husmossa (*Hylocomium umbratum*) och västlig hakmossa (*Rhytidiadelphus loreus*).

En del partier finns med enbart lövskog, ung asp eller björk och ett parti med planterad gran. Skogen sträcker sig vidare åt väster i branterna också norr om Ekhagen. Sommartorkan 2002 har fått många unga träd att dö.

I dalgången mot Sjöstugan finns en liten äng med artrik flora som slås regelbundet. I ängsfloran märks vitklöver, rödklöver, smörblomma, brunört, backklöver, harstarr, blekstarr (*Carex leporina*, *C. pallescens*) och grässtjärnblomma, samtliga vanliga ängsväxter. Ängens fuktigare, mera ohävdade del präglas av vecketåg, åkerfräken, ängssvingel, kråkvicker och gulvial.

Vid stranden finns brygga och en liten badstrand med sandstrand. Toalett och källsortering finns vid kanten av brygg- och badområdet.

Från bostadsområdet Lappkärrsberget genomkorsar ett nät av stigar bergshöjden på Lappkärrsberget mot utsiktspunkter över Värtan och till spontana grillplatser, fornlämningar m. m. En bred och cykelbar stig går längs med strandområdet.

Bedömning

Genom sitt strandnära läge, möjligheterna till vattenkontakt och upplevelser av en högstammig och tämligen orörd skog har skogen mycket högt attraktionsvärde för promenader, cykelturer m.m. Skogspartiet som helhet är ett av de viktigaste barrdominerade partierna i NSP tillsammans med skogarna österut och söderut längs Lilla Värtan. Den skuggiga, fuktiga miljön mot bergsbranten hyser en viktig miljö för kryptogamfloran och särskilt mossfloran. Ängsfloran på slåtterytan är värdefull genom sin artrikedom.

Mål

Olikåldrig barrblandskog dominerar nedanför branten. Ovan branten ska barrskog med huvudsakligen tall dominera. I nordbranten skall skogen ha naturskogsprägel. Åt söder på berget kan ek, rönn och björk ingå. I sydostslutningen en blandskog med ek. Området skall vara tillgängligt för passage med cykel och för promenader.

Åtgärder

Skogen skall kontinuerligt gallras för att åstadkomma en flerskiktad skog med betydande inslag av gran. De äldre granarna och de äldre tallarna avverkas dock inte utan får stå och åldras i beståndet tills de blåser omkull och bildar lågor. Granetableringen gynnas i området men aktiv plantering av gran anses inte nödvändigt. Det nuvarande planterade området bör snarast gallras så att fält- och bottenskiktets arter gynnas.

Ängen vid Sjöstugan slås regelbundet. Behov finns också att hindra sly och träd att vandra in från dikeskanten i väster och söder, där hävden idag inte har varit tillräcklig.